

- בענין: הקובלנה נגד הרוקחים: 1. איברהים אוזברגה
2. ראוד אל-באטל

צו לפי סעיף 56 לפקודת הרוקחים (נוסח חדש) תשמ"א – 1981

שני הנקבלים הם בעלים של בית מרקחת ברהט, הראשון שבהם הוא רוקח אחראי בבית המרקחת, ואולם שניהם פועלים גם כרוקחים גם כבעלים.

בדיקה שנעשתה בבית המרקחת נמצאו כדורים מזויפים של תרופות VIAGRA ושל CIALIS. המדובר היה בכמויות גדולות מאד (44 חפיסות מהשניה שבתרופות, ו-55 אריזות קרטון המכילות שני בליסטרים של שני כדורים מהראשונה שבתרופות).

בשל כך הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות קובלנה נגד השניים בה הם הואשמו בהתנהגות בדרך שאינה הולמת את מקצועם (סעיף 56 (1) לפקודת הרוקחים (נוסח חדש) תשמ"א – 1986 (להלן – הפקודה). הנקבל הראשון הואשם גם ברשלנות גסה במלוי תפקידו (סעיף 56 (3) לפקודה).

שר הבריאות מינה ועדה שתשמע את שיש לנקבלים לאמר ושתעביר אליו את המלצותיה. בפני הועדה הודו שני הנקבלים במיוחד להם בקובלנה.

הצדדים טענו את טעוניהם בכל הנוגע לענישה המשמעתית שראוי להטילה במקרה זה, וביום 25.10.09 חתמה הועדה על דו"ח לפי סעיף 56 לפקודה. הדו"ח המופנה לשר הבריאות, הועבר אלי נוכח האצלתן של סמכויות הענישה המשמעתית (סעיף 56 לפקודה) אלי.

הדו"ח מפרט פרט היטב את הסכנה לבריאות הצבור הנובעת מההתנהגות חסרת הבלמים והמעצורים של הנקבלים. הנקבלים ידעו שאין איש בארץ היכול לעמוד על טיבה, מקורה והרכבה של תרופה הנקנית בבית מרקחת. חרף זאת הם היו נכונים להלעיט את צבור הלקוחות בתרופות אליל במקרה הטוב, ובתרופות מזיקות במקרה הפחות טוב.

הסכון של הרוקחים להתפשט היה אפסי, משום שרק חיפוש משטרתי (או חקירה ע"י ריגולטור אחר) יכול לחשוף את המרמה ופעילות כזו היא נדירה.

אמור מעתה שקלות הביצוע של עבירות כאלו מצד אחד, הרווח הגדול הטמון בעשייה זו מצד שני, והסיכון הלא גדול להלכד במעשיהם הרעים, הם מצבור פתויים הרובץ בפתחם של קלי דעת ומשוללי רסן. מה שיכול לעמוד נגדם ולבלום את המעשים הרעים, הוא החשש מפני ענישה

משמעותית ופוליטית. במילים אחרות ההרתעה צריכה להיות אפקטיבית מאוד ככלל, ואפקטיבית ביתר שאת נוכח הפתויים האמורים בפרט.

הועדה המליצה לשר להתלות את רשיון הנקבל הראשון לשנתיים, ואת רשיון הנקבל השני לשנה. הפער בין האנשים נובע מכך שהראשון היה גם רוקח אחראי.

לעצמי, אינני סבור ש"הפער האיכותי" בין השניים הוא משמעותי. יסוד המרמה, היסוד המקל ראש בבריאות הצבור, והיסוד המרושע שבעבירת המשמעת, פעלו כולם באותה עוצמה על ידי שני הנקבלים. המטרה המשותפת של שתיהם היתה רדיפת בצע על חשבון הצבור הזקוק לשרותיהם, וגם בזאת אין "עדיפות" לאחד על פני השני.

בדרך כלל אין זה רצוי שתהיה התערבות בהמלצת ועדת משמעת. כך קבעה הפסיקה לא פעם, וזוהי גם מצוות ההגיון. המדובר בשפיטה משמעתית שמסורה לחברים למקצוע, וגורם זר צריך להשתדל להמנע מלהתערב בשיקול דעתם.

נראה לי אבל שמקרה זה, בו מדובר בכמויות גדולות של תרופות המעידות על אורח חיים של מסחר בתרופות מזויפות, בידיעה ברורה שהתרופות מזויפות, ובאורח התנהגות המעיד על עצמו לכאורה, שהיה לו המשך אלמלא נתפשו השניים, הענישה המשמעתית צריכה להיות חמורה מזו שהוטלה. הענישה צריכה להלום את המעשים והיא צריכה גם להעביר מסר לכל העוסקים במלאכה דומה, שממכר מזויף של תרופות לצבור הוא משחק באש, והעוסקים בו לא יינקו.

אני מתלה את רשיון הנקבל מס' 1 לחמש שנים החל מ-1.2.2010 ואת רשינו של הנקבל השני לארבע שנים החל מאותו מועד.

ניתן היום 23.12.09

נ. זילבר

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים